

امدادهای غیبی در عصر ظهور

خدا مراد سلیمیان

الهی است. این امدادهای الهی در طول تاریخ به بهترین نحو ممکن به کمک انسانها آمده و آنها را از زوال و نابودی، در حمایت گرفته است. از آیات قرآن به روشنی استفاده می‌شود که خداوند در مقابلهٔ حق و باطل، جانب جریان حق را نگه می‌دارد و از آن دفاع می‌کند، و این دفاع خداوند، گاهی از طریق نیروهای پنهان و امدادهای غیبی صورت می‌گیرد. و البته، در بزرگ‌ترین و وسیع‌ترین رویارویی حق با باطل و انقلابی که در راستای اهداف انبیاء در

بدون تردید از برترین آموزه‌های انبیاء ایمان به غیب است؛ به گونه‌ای که خداوند در ابتدای صحیفه آسمانی خود آن گاه که ویژگیهای پرهیزگاران را برمی‌شمرد، ابتدا ایمان به غیب را بیان می‌فرماید:

﴿ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ...﴾^۱

«این است کتابی که در آن هیچ تردیدی نیست [و] مایه هدایت تقوای پیشگان است؛ آنان که به غیب ایمان می‌آورند...»

بخشی از این اعتقاد به غیب، مربوط به اعتقاد به امدادهای غیبی

نظام هستی رخ خواهد داد، این سنت الهی بیش از پیش جلوه خواهد کرد. اگر چه اساس قیام حضرت مهدی علیه السلام بر امور طبیعی است، ولی به اقتضای عظمت و گستردگی آن قیام جهانی، خداوند تبارک و تعالی نیز برخی از نیروهای غیبی و فوق طبیعی را در اختیار آن حضرت قرار خواهد داد تا موجبات پیروزی ایشان هر چه بهتر فراهم آید.

از آیات و روایات می توان موارد ذیل را به عنوان برخی از امدادهای غیبی یادآور شد:

۱. نصرت الهی

نصرت الهی یکی از نمونه های بارز جانب داری خداوند از اهل ایمان و جریان حق است. در این باره در آیه ۴۰ سوره حج می خوانیم: «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ»؛ «و قطعاً خدا به کسی که [دین] او را یاری کند یاری می دهد؛ چرا که خدا سخت نیرومند شکست ناپذیر است.»

در روایات فراوانی از نصرت الهی به عنوان یکی از عوامل پیروزی حضرت مهدی علیه السلام در قیام جهانی آن

حضرت یاد شده است.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در این باره فرمود: «فَأَيُّمُ أَهْلِ يَتِي... يُؤَيِّدُ بِنَصْرِ اللَّهِ؛ قائم اهل بیت من... به نصرت الهی تأیید می شود.»

۲. فرشتگان

از دیگر نیروهای غیبی خداوند که به یاری مؤمنان آمده و می آیند، فرشتگان هستند.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در روایتی پس از آنکه نصر الهی را از جمله امدادهای غیبی مربوط به قیام حضرت مهدی علیه السلام ذکر فرمود، چنین ادامه می دهد: «وَيَنْصُرُ بِمَلَائِكَةِ اللَّهِ؛ با ملائکه الهی یاری می شود.»

امام صادق علیه السلام نیز در بیانی نورانی ذیل آیه شریفه «أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ»^۱ چنین فرمودند: «هُوَ أَمْرُنَا، أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا تَسْتَعْجِلُوا بِهِ حَتَّىٰ يُؤَيِّدَهُ اللَّهُ بِمَلَائِكَةِ أَجْنَادِهِ الْمَلَائِكَةِ وَالْمُؤْمِنِينَ»

۱. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، ج ۱،

ص ۲۵۷، ح ۲.

۲. همان.

۳. نحل / ۱.

وَالرُّغْبُ ۱؛

حضرت یادآور شده‌اند، از این قرار است:

شیخ مفید در امالی خود با ذکر سند به نقل از امام سجاد علیه السلام درباره قیام حضرت مهدی علیه السلام چنین آورده است: «كَانَتِي بِضَاحِبِكُمْ قَدْ عَلَا فَوْقَ نَسَجِكُمْ بِظَهْرِ كُوفَانِ فِي ثَلَاثِمِائَةٍ وَبَضْعَةِ عَشْرٍ رَجُلًا جَبْرَائِيلُ عَنِ يَمِينِهِ وَمِيكَائِيلُ عَنِ شِمَالِهِ وَاسْرَافِيلُ أَمَامَهُ ۲؛ گویا [می بینم] صاحب شما را که بر نجف شما، پشت کوفه همراه سبصد و چند نفر بالا رفته است و جبرئیل سمت راست او و میکائیل سمت چپ و اسرافیل در مقابل اوست.»

و نیز از امام صادق علیه السلام نقل است که فرمود: «لَا يَخْرُجُ الْقَائِمُ حَتَّى يَكُونَ تَكْمِلَةُ الْحَلَقَةِ قُلْتُ وَكَمْ تَكْمِلَةُ الْحَلَقَةِ؟ قَالَ: عَشْرَةَ الْأَفْبِ، جَبْرَائِيلُ عَنِ يَمِينِهِ وَمِيكَائِيلُ عَنِ يَسَارِهِ... ۳؛ قائم خروج نخواهد کرد مگر حلقه [سپاه] به کمال و تمام رسد.

آن امر اشاره به امر ما می‌باشد. امر خداوند این است که در مورد آن شتاب نوزید تا خداوند آن را به وسیله سه لشکر فرشتگان، مؤمنان و ترس، او را [در برابر موانع و دشمنان] یاری دهد.» از روایات به دست می‌آید که این فرشتگان در سه گروه به یاری حضرت می‌شتابند:

الف) فرشتگان مقرب

روایات فراوانی درباره نزول فرشته وحی و دیگر ملائکه مقرب خداوند هنگام ظهور، در دست است که حکایت از عظمت و بزرگی قیام حضرت مهدی علیه السلام دارد.

- در همین رابطه در روایاتی چند از جبرئیل به عنوان اولین بیعت کننده با حضرت مهدی علیه السلام یاد شده است. امام باقر علیه السلام در این باره فرموده است: «فَيَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُبَايِعُهُ جَبْرَائِيلُ ۴؛ پس اولین کسی که با او بیعت می‌کند، جبرئیل است.»

برخی دیگر از روایاتی که همراهی فرشتگان مقرب الهی با حضرت مهدی علیه السلام را در قیام بزرگ آن

۱. الغيبة، نعمانی، ص ۲۴۳، ح ۴۳.

۲. بحار الانوار، علامه مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۱۵.

ح ۱۰.

۳. امالی، شیخ مفید، ص ۴۵، ح ۵.

۴. الغيبة، ص ۳۰۷، ح ۲.

عرض کردم: حلقه به چه مقدار کامل می‌شود؟ فرمود: ده هزار که جبرئیل از سوی راست آن و میکائیل از طرف چپ آن قرار دارند.»

همچنین از روایات استفاده می‌شود که پرچم قیام حضرت مهدی علیه السلام توسط فرشته وحی، جبرئیل آورده می‌شود. از امام صادق علیه السلام سؤال شد که آیا پرچم قیام نزد حضرت است یا اینکه برای او آورده می‌شود؟ آن حضرت فرمود: «بَلْ يَأْتِي بِهَا جِبْرَائِيلُ؛ بلکه جبرئیل آن را می‌آورد.»

(ب) فرشتگان حاضر در جنگ بدر

آیات و روایاتی چند، از حضور فرشتگان الهی در جنگ بدر سخن به میان آورده‌اند. در روایاتی نیز از یاری شدن حضرت مهدی علیه السلام توسط همان فرشتگان حکایت دارد.

امام باقر علیه السلام فرمود: «يَا ثَابِتُ! كَأَنِّي بِقَائِمِ أَهْلِ بَيْتِي قَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ نَجْفَكُمْ هَذَا - وَ أَوْمَأَ يَدِهِ إِلَى نَاحِيَةِ الْكُوفَةِ - فَإِذَا هُوَ أَشْرَفَ عَلَيَّ نَجْفَكُمْ نَشَرَ رَايَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ نَشَرَهَا إِنَّ حَطَّتْ عَلَيْهِ مَلَائِكَةٌ بَدْرٍ...»^۱ ای

ثابت! گویی که من هم اکنون قائم اهل بیت خود را می‌نگرم که به این نجف

شما نزدیک می‌شود - و با دست خود به سمت کوفه اشاره فرمود - و همین که به نجف شما اشراف پیدا کرد، پرچم رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را بر خواهد افراشت و چون آن را برافرازد، فرشتگان بدر بر او فرود آیند.»

امام صادق علیه السلام فرمود: «إِذَا قَامَ الْقَائِمُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزَلَتْ مَلَائِكَةٌ بَدْرٍ وَ هُمْ خَمْسَةٌ أَلْفٍ؛^۲ هنگامی که قائم - که درود خداوند بر او باد - قیام کند، فرشتگان روز بدر (که در جنگ بدر به یاری پیامبر آمدند) فرود می‌آیند و آنان پنج هزارند.»

(ج) فرشتگان قیام امام حسین علیه السلام

فرشتگانی که در قیام عاشورا به زمین نازل شدند، به تقدیر الهی آن گاه رسیدند که کارزار به پایان رسیده بود و از این روی، خداوند آنها را مأمور ساخت تا هنگام قیام منتقم خون امام حسین علیه السلام در زمین بمانند و چون آن منتقم ظهور کرد او را یاری کرده، انتقام خون شهید کربلا را از ستمگران باز

۱. همان، ص ۳۱۰، ح ۵.

۲. همان، ص ۳۰۸، ح ۳.

۳. الغیبه، النعمانی، ص ۲۴۴، ح ۴۴.

قرآن شریف به این واقعیت تصریح کرده، آن را از عوامل پیروزی پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله بر دولتها و ملت‌های معاصرش عنوان می‌سازد.

برخی از این آیات عبارت‌اند از:

(الف) «سَتَلْقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّغْبَ»؛ «ما به زودی در دل‌های کسانی که کفر ورزیدند بیم و هراس خواهیم افکند.»

(ب) «وَ قَدْ فِي قُلُوبِهِمُ الرَّغْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَ تَأْسِرُونَ فَرِيقًا»؛ «و در دل‌های آنها ترس [و وحشت] انداخت. گروهی را می‌کشید و گروهی را به اسارت می‌گیرید.»

بر این باور هیچ مانعی ندارد که یکی از امدادهای الهی برای حضرت مهدی علیه السلام نیز رعب و ترس باشد که خداوند در دل دشمنان می‌اندازد؛ همان گونه که روایات بسیاری بدین واقعیت تصریح کرده‌اند.

امام باقر علیه السلام در این باره فرمود:

۱. عیون اخبار الرضا علیه السلام، شیخ صدوق، ج ۱،

ص ۳۹۹، ح ۵۸.

۲. آل عمران / ۱۵۱.

۳. احزاب / ۲۶.

ستانند. شیخ صدوق در کتاب عیون اخبار الرضا علیه السلام این حکایت را مفصل به نقل از امام رضا علیه السلام آورده که در بخشی از آن چنین می‌خوانیم: «وَلَقَدْ نَزَّلَ إِلَى الْأَرْضِ مِنَ السَّمَاءِ نَجْمَةً أَلْفَ لَيْتْرَةٍ، فَلَمَّ يُؤَدِّنْ لَهُمْ فَهَمَّ عِنْدَ قَبْرِهِ شَعَثَ عَبْتَرٍ إِلَى أَنْ يَقُومَ الْقَائِمُ علیه السلام فَيَكُونُونَ مِنْ أَنْصَارِهِ وَ تُسَاعِرُهُمْ يَا لَسَاعِرَاتِ الْحُسَيْنِ؛^۱ همانا چهار هزار از فرشتگان جهت یاری او (امام حسین علیه السلام) بر زمین فرود آمدند. پس به آنها اجازه [یاری] داده نشد. پس آنها در مجاورت قبر او ژولیده و غبار آلود تا هنگام قیام قائم علیه السلام خواهند ماند [و چون قائم ظهور فرماید] آنها از یاران او خواهند بود و شعار آنها «یا لثارات الحسين» است.»

۳. القاء ترس و رعب در دل دشمنان

خدای جهان آفرین در قیام جهانی حضرت مهدی علیه السلام ترس و دلهره را بر قلب کافران و مشرکان و ستمگران حق ستیز خواهد افکند و آنان قدرت تصمیم‌گیری و مخالفت را به کلی از دست می‌دهند.

و البته، این القاء ترس قبلاً در زمان پیامبران نیز وجود داشته است.

مسخر سلیمان ساختم که به فرمان او به سوی سرزمینی که آن را پر برکت کرده بودیم، حرکت می‌کرد و ما از همه چیز آگاه بودیم.»

در روایات از جمله امدادهای الهی به حضرت مهدی علیه السلام مسخر ساختن عوامل طبیعی در ذیل اراده حضرت بقیه الله علیه السلام است.

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در بیان حوادث شب معراج به نقل از خداوند مستعال چنین نقل فرموده است: «وَأَسْخِرَنَّ لَهُ الرِّيحَ وَالْأَنْبَابَ وَالصَّاعِبَ وَالْأَرْقِيَّةَ فِي الْأَنْسَابِ وَلَا نُصْرَتَهُ بِجُنْدِي وَلَا مَدَدَهُ بِمَلَائِكَتِي حَتَّى يَغْلِبَ دَعْوَتِي^۳؛ باده‌ها را به تسخیر او در می‌آورم و گردنکشان سخت را رام او می‌سازم و او را بر نردبان ترقی بالا می‌برم و بال‌شکریان خود یاری‌اش می‌کنم و بافرشتگانم به او مدد می‌رسانم تا آنکه دعوتم را آشکار کند.»

«الْقَائِمُ مِنَّا مَنْصُورٌ بِالرَّعْبِ مُؤَيَّدٌ بِالنَّصْرِ تُطَوَّى لَهُ الْأَرْضُ وَتُظَهَّرُ لَهُ كُنُوزُهُ وَيَنْبَغُ سُلْطَانُهُ الْمَشْرِقَ وَالْمَغْرِبَ وَيُظَهِّرُ اللَّهُ بِهِ دِينَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ^۱؛ قائم ما با ترس یاری می‌شود و به نصرت تأیید می‌گردد. زمین برای او در نور دیده شود و گنجهای خود را ظاهر می‌سازد، و سلطنتش شرق و غرب [عالم] را فرا گیرد و خدای تعالی به واسطه او دینش را بر همه ادیان چیره گرداند؛ گرچه مشرکان را ناخوش آید.»

۴. نیروهای طبیعت

بخشی از امدادهای غیبی در عصر ظهور همان نیروها و امکانات طبیعی است که خداوند پیامبران خود را با آنها مجهز کرده است؛ به وسیله نیروهایی چون باد و ابر و... .

همان گونه که اشاره شد این عوامل در اختیار برخی از پیامبران قبل نیز بوده است.

خداوند درباره تسخیر عوامل طبیعی توسط حضرت سلیمان علیه السلام چنین فرموده است: «وَوَلَّيْنَا سُلَيْمَانَ الرِّيحَ حَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ^۲؛ «و تندباد را

۱. کمال الدین و تمام النعمه، ج ۱، ص ۳۳۰، باب

۲۲، ح ۱۶.

۲. انبیاء / ۸۱

۳. کمال الدین و تمام النعمه، ج ۱، ص ۲۵۴،

باب ۲۳، ح ۴.